

IX. LEGEGINTZALDIA
2015-2019 LEGEALDIA
UXUE BARKOS BERRUEZOren
INBESTIDURA-HITZALDIA
(GEROA BAI)

SARRERA

Parlamentari jaun andereok, utzidazue tribuna honetatik esango ditudan lehen hitzak pasa den maiatzaren 24ean askatasunez bere borondatea adierazi zuten nafarrei eskerrak emateko izatea. Parlamentu hau da nafar hiritargoak erabaki duenaren adierazpen erreal eta demokratiko bakarra.

Horrela ba, hemen dauden indar politiko guztiak zoriontzen ditut haien proiektu politikoa hautestontzietan babestua izan baita. Hala, huts egingo genuke gure eginkizun politikoaren hasieran legegintzaldi honetan hiritargoak adierazi duenaren irakurketa zuzena eta analisi egokia egingo ez bagenu. Gaur egun gizarteak politikari sutsuki eskatzen diona pertsonen eskakizunei etengabeko arretaren beharra da. Hurbiltasun hori gabe, demokrazia politikarien zerbitzurako tresna organiko hutsa bihurtzen da hiritarrentzako izan ordez.

Parlamentari jaun andereok: hona gainontzekoei zerbitzua ematera etorri gara eta ez gu geu zerbitzatzera. Jendeak haien arazoentzako irtenbideak eta haien bizi baldintzetan hobekuntzak espero dituzte gugandik.

Gaur hemen bildu gaituzten foru-hauteskundeen emaitzek, nire ustez, oinarrizko hiru ondorio uzten dituzte:

1. Lehenik eta behin, eman den parte-hartze handiak, erroldako boto-emaileen %70 ingurukoak, nafarrek bizitza politikoa parte hartzeko interes ukaezina adierazten digu. Argi eta garbi adierazi digute politika interesatzen zaiela eta ez daudela prest gure egitekoa haien ezkutuan gauzatuko den egikaritzea profesional huts bihurtzen uzteko. Beraz, eskaera horri erantzuteko betebeharra dugu eta politikari herritarrek esleitu dioten garrantzia ematekoa.
2. Bigarrenik, parlamentu honetako eserlekuak begiratzearekin soilik froga daiteke hautestontzietan aukeratu diren aukera politikoen aniztasun paregabea. Batzuek aniztasun hori kaos eta ezegonkortasun moduan ikusten tematu diren arren nik hemen diot gaur gure gizarteak beti izan duen aberastasunik handienetakoa dela. Nafarroa anitza izan da, da eta izango da eta hori da bere potentzialtasun handienetako bat, eta horrek etengabeko elkarrizketa eraikiorra eskatzen du bere potentzialtasun osoa aprobetxatzeko. Parlamentu hau ez dago zatikaturik: parlamentu hau anitza da, eta berriro ere aniztasun

horri balioa eman behar diogu. Jarrera sinplistetatik Nafarroa aurkakotuen argazkia erakutsi nahi izan da, batak edo besteak irabaziz egoera egonkorragoa izango zela zioen diskurtso faltsua erabiliz.

Ba begira: gure gizarteak esan digu bere begiradaren prisma beste bat dela, poliedrikoa, aurpegi gehiago dituen eta figura hori interpretatzen jakinez gero posible dela oraina eta geroa egokiago eta jasangarriago eraikitzea. Ez digute erraz jarri, baina horretarako gaude: politika beste modu batean egiteko gai izateko, forma berriekin, ahalmen handiagoarekin eta adimen gehiagorekin; negoziaketa eta adostasuna erabakiak hartzeko tresna hoberena egiten dituen.

Herritarrek elkar ulertu gaitzen deitu digutela ulertzen ez duena bere erantzukizuna alde batera uzten eta babesleku partidista batean ixten ari da.

Garai politiko berri baten aurrean gaude, aldaketa sakonaren eta erreforma sakonen garaian; baina, batez ere, politika egiteko modua aldatzeko garaian. Eta gogoeta honi berriro ere helduko diot gaur Nafarroan Gobernu berri bat ahalbidetuko duen akordio programatikoa sinatuko duten alderdiekin gauzatutako negoziazioen berri ematen dudanean.

3. Hirugarrenez eta azkenik, pasa den maiatzaren 24an hautestontzi nafarretan lortutako emaitzak aztertzean, eta indar politiko desberdinek aurkeztutako hauteskunde-programak kontuan hartuta, aldaketa-beharra aldarrikatzen zutenek politiketan jarraipena defendatzen zutenekin alderatuz boto-kopuru bikoitza lortu zuten. Zenbatekoak biribilduta, 200.000 nafarrek aldaketaren aldeko botoa eman zuten eta 100.000 nafarrek, berriz, kontinuisismoaren aldeko botoa.

Kanpainaurrean eta kanpainen aldaketaren ezinbesteko beharra goraiatzeko zuten indar politikoren bat, aldaketa ez dela beharrezkoa ondiora –bitxia berau– iritsi ez bada behintzat, Parlamentuan gehiengo nabarmena aldaketaren aldekoa da eta, gainera, aurrerapeneko aldaketaren aldekoa, politika sozialagoetara eta berdintasunezkoagoetara eramango gaituen aldaketa, politika integratzaileagoetara eta Nafarroako kulturaren eta hizkuntzaren errealitatea neurri handiagoan aitortzera eramango gaituen aldaketa. Gehiengo argia eta biribila dugu gure gizartea guztiok eta guztiontzako pentsatutako bizikaltate mailara aurreratuarazteko. Aldaketaren aldeko indar politikoetatik inor ez dela une honetan atzean geldituko hautestontzien agindua den horretatik itxaro eta desio dut.

Beraz, maiatzaren 24ak politika letra larriz egiteko beharra uzten digu, politika adostasun-giroan egitekoa eta politiketan aldaketara bideratzekoa egoera kaskarrean dauden pertsonekin zuzenagoak izan gaitzen.

Zeregin hori erakunde honi dagokio: Parlamentuak izan behar du Nafarroako bizitza politikoaren gunea eta ez beste inork. Hor gauzatu behar dute ideiei, proiektuei eta, azken batean, politikaren diseinuari buruzko eztabaidek. Demokraziak, gobernatzeko modu gisa, duen bertute nagusia eta, segur aski, bertute bakarra, erabakiak etengabe berrikusteko aukera ematen digula da, bizikidetzak baketsuan eta enfrentamendu antzurik gabe.

Hori da aldaketa politikoaren esanahia.

Baina, horretarako, erakundeak zaindu behar ditugu, Parlamentutik hasita: eraginkorra izan dadin eta gobernatzaile ezgauzek demokraziari eta, horrekin, herritarrei... konponbiderik gabeko kalteak eragitea ekiditeko gai izan dadin.

Pasa den uztailaren 17an, ostiralean, Parlamentuaren egoitzan sinatutako Akordio Programatikoak jarduera parlamentarioa eta, batez ere, egoitza honetan Gobernuaren lanaren kontrola sendotzeko, neurri-multzo bat jasotzen du. Exekutiboaren jardunaren baldintza nagusi gisa, nik, gainerako gobernu-taldearekin batera, agertzeko konpromisoa hartzen dut.

Eta, ildo horretatik, akordio programatikoak honako hau ezartzen du:

- Gobernua kontrolatzeko osoko bilkurak egitearen aldeko apustua.
- Gobernuaren Lehendakaritzaren eta dagokien kontseilaritzen agintaldi-kopurua bi agintaldira mugatzea.
- Talde parlamentarioek aldiro informazio nahikoa jasotzen dutela ziurtatuko duten mekanismoak ezartzea eta, baita, Gobernuaren aurrekontu-egikaritzari dagokionez departamentu eta programa bakoitzean sor daitezkeen zalantza guztiak ebazteko eta argitzeko bide argi eta egokia ere. Horretarako, Nafarroako Parlamentuan aurrekontu-bulego bat eratzea.
- Legeen aurreproiektu arruntak Talde Parlamentario guztiei igortzea, dagokion Lege-Proiektua prestatu aurretik ahalik eta adostasunik handienera iristeko.
- Duten garrantzi politiko eta gizarte-garrantzia handiagatik Nafarroan akordio eta adostasun handiak eskatzen dituzten Legeak ahalik eta talde parlamentario gehien bitartez izapidetuak izan daitezen laguntzea.

Baina Parlamentu hau politika berriak eskatzen duen indar guztiaz hornitzea garrantzitsua bada, are garrantzitsuagoa da –hori posible bada– aldaketa herritarren parte-hartzera irekitzea. Eta herritarrak gizarte ireki gisa hartuta, anitza eta dinamikoa den gizartetzat, muturreko jarrerak eta jarrera totalitarioek eraendu ezin duten gizartetzat. Izan ere, nahiz eta jardun politikoaren protagonista gutxi batzuk izan, politikari guztiok herritarrak jardun politiko epaitzeko gai direla jabetu behar dugu.

Jarrera horrekin eta, berriro ere akordio programatikora itzuliz, “Demokrazia, gardentasuna eta herritarren parte-hartzea” epigrafean, oro har, bizitza politiko eta, bereziki, Nafarroan, onbideratzeko ezinbestekotzat jotzen ditugun 25 neurri zehazten dira.

Garrantzia berezia dutela iruditzen zaidan horietako hainbat puntu zehaztuko dizkizuet:

- Nafarroan bizi diren pertsona guztiei eskubide zibil eta politikoak aitortzea, beren legezko estatutua edozein dela ere. Gure gizarteak ezin dio inori errua egotzi bere jatorriagatik; Nafarroak, duintasunagatik, pertsona guztiak hartu behar ditu.
- Ezinbestez, Kode Etikoa onartzea, Gobernu Onaren eta Bateriaezintasunen Kodean egun indarrean dauden legeak gaindituz zein portaera diren desegokiak zehaztuko duena, prozedura zehatzailea finkatuko duena eta prozedura horri Gobernuarengandik independentea den organo batek hasiera ematea, hura instruitzea eta ebaztea erabakiko duena. Portaera desegokien artean.

- Nafarroako Aurrezki Kutxari dagokionez, Ikerketa-Batzorde berria eratzea.
- Nafarroako Kontuen Ganbera Club Atlético Osasuna Klubaren zerga-zorren kudeaketari buruz prestatzen ari den txostena xehetasunez aztertzea, Klubak legez ezarritako kontu-ikuskaritza gehigarria egiten duela ziurtatzea eta abenduaren 2ko 26/2014 Foru Legearen, Klubaren zorra berregituratzeari buruzkoaren, aplikazioari buruz ahalik eta gardentasunik handiena erraztea.
- Eta, amaitzeko, eta besteak beste: planteatutako etorkizuneko proiektu estrategikoek, edozein kasutan ere, PSIS eta PROSIS, Kontu-Hartzailatzatik abiatuko den eta, hala badagokio, Kontuen Ganberaren onespena edukiko duen, aurretiazko nahitaezko kontrola eduki dezaten beharrezko aldaketak sustatzea.

Jaun andereok: Nafarroak behar duena –eta hemen zaudeten batzuek beste noizbait entzungo zenidaten- ez da izen edo sigla aldaketa bat: balore aldaketa da!

Parlamentuko gehiengoa edukita ere inongo programa edo gobernu ekintzak ez du ezertarako balioko ez baldin badago alde aurretik baloreak berreskuratzeko konpromiso argi batek zuzenduta. Oinarri etikoetan datzan eta norbanakoaren arduratik abiatzen den aldaketa: gutariko bakoitzak bere erantzukizuna gain hartu behar du Nafarroa bere onera ekartzeko.

Gure ekintzak eredugarriak izatea behar dugu. Zintzotasunaren balioa azpimarratu eta emandako hitzaren balioa gure ekintzaren ardatz egin behar ditugu. Horrela bakarrik izango gara berriro indartsu eta mundu global eta bizkor bati aurre egiteko gai.

Honengatik, programa akordioan bultzatu duguna balioetan oinarrituriko proposamena izan da: norbanakoaren erantzukizuna, zintzotasuna, fidagarritasuna, argitasuna, argudiaketa, zorrotasuna eta metodoa diagnostikoan, helburuen finkatzea eta ekimenen planifikazioa.

Hauek dira aldaketa martxan jartzeko oinarri demokratikoak: Parlamentuari erabateko begirunea, politikan hiri partaidetza emateko erabateko nahia eta gure gizartean balore etikoak berreskuratzea.